

„NOWY ŚWIAT”
THE ONLY POLISH
A. B. C.
NEWSPAPER
IN AMERICA

Nowy Świat

THE POLISH

MORNING WORLD

KTO RAZ
PRZECZYTAŁ
„NOWY ŚWIAT”
TEN ZAWSZE
GO CZYTA

No. 272. Rok XXV. DAILY AND SUNDAY

NEW YORK

Niedziela, 1-go października (Sunday, Oct. 1st) 1922

Printed at Second Class Matter, March 1st 1914, at New York Post Office, New York. Cena numeru 3 centy

Anglja musi opuścić Dardanelle -- Kemal Pasza

Do Polonji w Brooklynie

Życie społeczne polonji brooklyńskiej od pewnego czasu toczy się bardziej niż kiedykolwiek wartkim prądem. Kilkudziesięciotysięczna masa polska, zamieszkała w kilku niezbyt zresztą od siebie oddległych dzielnicach wykazuje na każdym kroku i w każdej niemal sprawie, że naprzód się posuwa, zrywając z tradycyjną ociężałością, na drodze do organizowania się i postępu.

Trzy są główne skupiska polskie w Brooklynie. Najlepiej pod względem inicjatywy i najliczniejsza jest dzielnica Greenpoint.

Tutaj możnaby powiedzieć znajduje się główny nerw całego życia polonji w Brooklynie.

Drugą pod względem liczebności, ale ustępującą znacznie dzielniczy Greenpoint, w sprawach organizacyjnych społecznych jest dzielnica Williamsburgh.

Ośrodkiem życia polskiego na Greenpoint jest Dom Narodowy na Driggs ave., a na Walliamsburghu, sokolnia na Grand ul.

Trzecia dzielnica So. Brooklyn żyje życiem dość odrębnym. Uderza wględnym dobrobyt polaków i branie się do drobnego handlu i przemysłu. Ośrodkiem jest Dom Narodowy na 5ej ave.

Przytaczamy tutaj te ogólniki, ażeby bodaj w zarzysie dać obraz życia polonji w Brooklynie, która znajduje się, jako całość na drodze do rozwoju i zajęcia wybitnej roli wśród innych narodowości.

„Nowy Świat”, zyskujący w polonji brooklyńskiej stale coraz większą poczytność i uznanie, przekonał się w ostatnich miesiącach, że musi zakres działalności swej rozszerzyć, a z polonji w Brooklynie wejść w bliższy kontakt, dzielić z nią bardziej niż dotąd kłopoty i troski życia codziennego, a razem z nią sięgać po wartości nowe i przyszłość budować.

Otwierając filje w Greenpoint, mamy właśnie nie zbliżenie się do tysięcy rodaków naszych li tylko w celach propagandy naszych idei, lub czystego interesu, lecz w celach dania pomocy naszej i poparcia tym wszystkim, którzy tego potrzebują i na to wobec opinii ogółu zasługują.

Nie może być mowy o podjęciu i przeprowadzeniu jakichkolwiek poważniejszych planów w życiu społecznym nowoczesnego, bez udziału i pomocy pisma codziennego, któreby uczciwie służyło interesom ogółu. A Brooklin stanowczo znajduje się dzisiaj w okresie, gdzie polonja wymaga, aby stosunek pomiędzy nią a „Nowym Światem”, który już jest silny, był ściślejszy i bliższy.

„Nowy Świat” nie chwalebny pustych słów, ale czynami dowiódł w ciągu kilkoletniego istnienia i do wodzi w dalszym ciągu, że spraw polskich broni zawsze uczciwie, energicznie i skutecznie.

Rozpoczynając świeży dział pracy, obliczony nie na krótką metę a na dalszą przyszłość, pragnęlibyśmy, aby polonja brooklyńska dobrze nasze intencje zrozumiała.

Zdajemy sobie jasno sprawę z możliwości, które są do osiągnięcia dla naszych rodaków w Brooklynie, w każdej dziedzinie życia społecznego.

Wiemy z całą pewnością, że musi się ożywić ruch handlowo-przemysłowy, który ma wszelkie dane do rozwoju.

Zrzeszanie się, organizacja i stosowanie nowoczesnych metod w każdej dziedzinie, są niezawodnymi środkami do osiągnięcia pomyślnych rezultatów.

„Nowy Świat” w tym właśnie kierunku dąży i ten kierunek wskazuje.

Ale zaznaczamy jednocześnie, że rola nasza, jako pisma jest ograniczona. Możemy udzielić szpalu naszym do wypowiadania zdań i poglądów.

Możemy służyć podać plan lub inicjatywę.

Lecz aktualna praca musi być dokonana przez Was samych rodacy w Brooklynie.

„Nowy Świat” jest zawsze na wasze usługi.

Aby jednak naprzód iść i rzeczy tworzyć nowe i trwałe, wspólnie musimy pracować i zwyciężać!

ANNOUNCING

the opening of our Brooklyn Branch Office at 586 Manhattan Ave., Greenpoint, we wish to express our appreciation of the cooperation extended by those American and Polish Advertisers who contributed to the success of this edition. We are certain that the leadership of these progressive business men will help others visualize the possibilities of gaining through the columns of this paper the good will of the Polish Residents of Brooklyn.

Na farmie w pobliżu Brownsville, N. J. zamordowano pastora Hall'a i jego kochankę, która była chorzątką w kościele pastora. Dotychczas nie wysłano sprawców. Rycina przedstawia głównych świadków, którzy śluzili jęki i krzyki na farmie.

MIN. SIKORSKI SZEF SZTABU ARMJI POLSKIEJ GOŚCIEM ANGIELSKIEGO MINISTERJUM WOJNY

Anglicy wynoszą pod niebiosa waleczność armji polskiej

NAPISALI GEN. SIKORSKIEGO JEDNYM Z NAJSŁAWNIEJSZYCH WÓDZÓW ŚWIATA

WARSZAWA, 30 września. — Szef głównego sztabu armji polskiej gen. Sikorski po zwiedzeniu Francji, gdzie bawił jako gość na manewrach armji francuskiej, przybył do Londynu, dokąd został specjalnie zaproszony przez angielskie ministerjum wojny. General Sikorski dokonał przeglądu pułku gwardji grenadierów, zwiedził wielki arsenał wojenny w Woolwich i pole lotnicze w Croydon. Gen. Sikorski był przyjmowany uroczysto przez wojskowego dowódcę okręgu Londynu, gdzie mu zgutowano serdeczne przyjęcie.

W czasie urocz. wydanej na cześć gen. Sikorskiego przez angielskie ministerjum wojny, lord Cavan szef głównego sztabu armji angielskiej oświadczył, że czuje się szczególnie, że może wnieść toast na cześć bohaterstwa armji polskiej, która reprezentuje general Sikorski, jeden z największych wódców, — który nazwisko jest znane każdemu oficerowi angielskiego głównego sztabu.

General Sikorski odpowiadając na toast lorda Cavana, wyraził radość, że może wnieść toast na cześć sławnej armji angielskiej, której bohaterstwo w wielkim stopniu przyczyniło się do uzyskania zwycięstwa armji alianckich i sprzymierzonych podczas wojny wazachwiatowej.

Wynosił toasty 75 procent produkcji przed strajkami.

Wielki strajk robotników w garnieznach

EAST LIVERPOOL, Ohio, 29 września. — Jakkolwiek generalny strajk w przemyśle garnieznym został naznaczony dopiero na pierwszy październik, 60 procent garniezników w Stanach Zjedn. już porzuciło pracę.

Środkowemu przemysłu garnieznemu jest stan New Jersey, Trenton i East Liverpool, Ohio, gdzie na strajk wyszło już 10,000 gar-

niejskiego ministerjum wojny, lord Cavan szef głównego sztabu armji angielskiej oświadczył, że czuje się szczególnie, że może wnieść toast na cześć bohaterstwa armji polskiej, która reprezentuje general Sikorski, jeden z największych wódców, — który nazwisko jest znane każdemu oficerowi angielskiego głównego sztabu.

General Sikorski odpowiadając na toast lorda Cavana, wyraził radość, że może wnieść toast na cześć sławnej armji angielskiej, której bohaterstwo w wielkim stopniu przyczyniło się do uzyskania zwycięstwa armji alianckich i sprzymierzonych podczas wojny wazachwiatowej.

Wynosił toasty 75 procent produkcji przed strajkami.

Wielki strajk robotników w garnieznach

EAST LIVERPOOL, Ohio, 29 września. — Jakkolwiek generalny strajk w przemyśle garnieznym został naznaczony dopiero na pierwszy październik, 60 procent garniezników w Stanach Zjedn. już porzuciło pracę.

Środkowemu przemysłu garnieznemu jest stan New Jersey, Trenton i East Liverpool, Ohio, gdzie na strajk wyszło już 10,000 gar-

Turcja żąda by wojska angielskie wycofały się z Chanak

ODDZIAŁ WOJSK TURECKICH PRZEDARŁ SIĘ DO TRACJI

Konstantynopol, 30 września.

Zeszłej nocy oddział 300 jeźdźców tureckich przedarł się przez cieżną Bosforu w pobliżu miejscowości Berikos na wybrzeżu Wschodniej Tracji w miejscowości Iskandria i rozbił załogę greckich wojsk w miejscowości Bujukdere i podburzył miejscową ludność turecką do rewolucji przeciw Grecji. Wojska greckie popieścili natychmiast na miejsce walki i zmusili oddział turecki do wycofania się na terytorjum strefy neutralnej.

W wielu miejscowościach Wschodniej Tracji ludność turecka wyprzedza władze greckie, co dowodzi, że rewolucyjna organizacja turecka zainicjuje szerokie kręgi we Wschodniej Tracji. — W dalszym ciągu swej odpowiedzi tymczasowy rząd turecki Kemal Paszy żąda by angielscy przestali samowładnie rządzić w Konstantynopolu i nie naruszali praw tureckiej ludności miasta, a także by nie pozwolili greckim okrętom wojennym na przebywanie na wodach marmarskich i cieśnin Dardaneli, podobnie, jak nie pozwalają tureckim okrętom wojennym.

W angielskich kołach wojskowych arogancka odpowiedź tymczasowego tureckiego Kemal Paszy wywarła przynajmniej wrażenie. Angielscy rzeczoznawcy wojskowi przychodzą do przekonania, że Anglja będzie musiała zmodyfikować swoje dotychczasowe postępowanie, by nie doprowadzić do zbrojnego starcia z turekami, którzy po słowach przejdą do czynów skoro tylko armja turecka otrzyma z głębi Azji dalekośnośne baterje armat, które będzie mogła zasypać angielskie okryty wojenne stojące w cieśninach Dardaneli. Dowódcą wojsk angielskich względnie alianckich w Konstantynopolu w przewidywanym ataku wojsk tureckich na Konstantynopol fortyfikacje popieścinnie przedmieście Konstantynopola położone na azjatyckim brzegu Bosforu, miasto Skutari i umieszczając dalekośnośne baterje na wzgórzach panujących nad tem miastem.

Bolszewicki rząd rosyjski nie chce potwierdzić zwrotu prywatnej własności odanej angiłkom

BERLIN, 30 września. — Bolszewicki rząd rosyjski nie chce zatwierdzić umowy zawartej przez Leonida Krassina, handlowego przedstawiciela rządu bolszewickiego z przedstawicielami kapitalistów angielsko-amerykańskich, na mocy której rząd bolszewicki „zmuszony byłby zwrócić kapitalistom angielsko-amerykańskim prywatną własność wartości 50,000,000 funtów sterlingów angielskich, skonfiskowaną przez bolszewików.

Czyrezy który powrócił do Moskwy stara się wszelkimi sposobami przekonać rząd bolszewicki, aby tę umowę zatwierdził.

Liga Narodów zastanawia się nad odesłaniem do Rosji 1,500,000 uchodźców

GENEWA, 29 września. — Dr. Fridtjof Nansen, przewodniczący międzynarodowej komisji ratunkowej dla Rosji przedstawił Zgromadzeniu Ligi Narodów, że jest zupełnie rzecz bezpłodna odesłanie z powrotem do Rosji 1,500,000 uchodźców, którzy uciekli za granicę Rosji przed prześladowaniami bolszewickiego rządu rosyjskiego.

Przedstawiciel Szwajcarii zastrzegł sobie w imieniu rządu szwajcarskiego, ażeby żaden uchodźca rosyjski nie był odesłany do Rosji wbrew swojej woli. Reszta delegatów Zgromadzenia Ligi Narodów po przeczytaniu wszystkich protestów od rosyjskich organizacji na emigracji uznała, że nie byłoby mądrym krokiem odesłać uchodźców z powrotem do Rosji i uchwaliła rezolucję polecającą Radzie Ligi Narodów, by w dalszym ciągu współpracowała z rządami różnych państw nad staraniem uchodźcom pracy zapewniającej utrzymanie życia

ANGLJA NA ULTIMATUM ODPOWIADA ULTIMATUM

Starcie pokojowe pomiędzy Anglja i Turcja prawie nieuniknione

OBYDWIE STRONY JEDNAK DALEJ MÓWIĄ, ŻE PRAGNĄ TYLKO POKOJU

KONSTANTYNOPOL, 30 września. — Położenie na Bliskim Wschodzie znowu doszło do punktu kulminacyjnego, który każdej chwili może się zamienić w katastrofę. Tymczasowy rząd turecki na ultimatum angielskie, by wojska tureckie w przeciągu 48 godzin wycofały się ze strefy neutralnej odpowiedział w tonie hardym i wojowniczym, żądając, by wojska angielskie zupełnie wycofały się z azjatyckiej strony cieśnin Dardaneli, podobnie, jak to uczyniły wojska włoskie i francuskie, to wojska tureckie cofną się nieco dalej od strefy neutralnej.

W dalszym ciągu swej odpowiedzi tymczasowy rząd turecki Kemal Paszy żąda by angielscy przestali samowładnie rządzić w Konstantynopolu i nie naruszali praw tureckiej ludności miasta, a także by nie pozwolili greckim okrętom wojennym na przebywanie na wodach marmarskich i cieśnin Dardaneli, podobnie, jak nie pozwalają tureckim okrętom wojennym.

W angielskich kołach wojskowych arogancka odpowiedź tymczasowego tureckiego Kemal Paszy wywarła przynajmniej wrażenie. Angielscy rzeczoznawcy wojskowi przychodzą do przekonania, że Anglja będzie musiała zmodyfikować swoje dotychczasowe postępowanie, by nie doprowadzić do zbrojnego starcia z turekami, którzy po słowach przejdą do czynów skoro tylko armja turecka otrzyma z głębi Azji dalekośnośne baterje armat, które będzie mogła zasypać angielskie okryty wojenne stojące w cieśninach Dardaneli. Dowódcą wojsk angielskich względnie alianckich w Konstantynopolu w przewidywanym ataku wojsk tureckich na Konstantynopol fortyfikacje popieścinnie przedmieście Konstantynopola położone na azjatyckim brzegu Bosforu, miasto Skutari i umieszczając dalekośnośne baterje na wzgórzach panujących nad tem miastem.

TURCY ŻĄDĄ NATYCHMIAST NIE TYLKO WSCHODNIEJ ALE I ZACHODNIEJ TRACJI

(Depesza telegraficzna z Konstantynopola).

SMYRNA, 30 września. — Po naradzie, która się przeciągała późno w noc, tymczasowy rząd turecki dał odpowiedź na aljancje warunki na jakich ma być zawieszona wstępna konferencja dla ułożenia warunków pokoju na konferencji pokoju Bliskiego Wschodu, która ma się odbyć w Wenecji w pierwszych dniach przyszłego tygodnia.

Odpowiedź tymczasowego rządu tureckiego brzmi, jak następuje: „Tymczasowy rząd turecki i Wielkie Zgromadzenie Narodów.

we w Angorze z przyjemnością zgadza się na życzenia zawarte w nocie aljancji, ale pod następującymi warunkami:

1) Aljanci natychmiast wrócą do Turcji Konstantynopol, — Wschodnią i Zachodnią Trację. Tylko po wypełnieniu tych warunków przez aljantów, tymczasowy rząd turecki zgodzi się na wystawienie swoich przedstawicieli do Mudanji dla ułożenia warunków zawieszenia broni i wstępnych warunków na konferencji pokoju dla całego Bliskiego Wschodu, która się ma odbyć w Wenecji.

„Tymczasowy rząd turecki i Wielkie Zgromadzenie Narodów.

we w Angorze z przyjemnością zgadza się na życzenia zawarte w nocie aljancji, ale pod następującymi warunkami:

1) Aljanci natychmiast wrócą do Turcji Konstantynopol, — Wschodnią i Zachodnią Trację. Tylko po wypełnieniu tych warunków przez aljantów, tymczasowy rząd turecki zgodzi się na wystawienie swoich przedstawicieli do Mudanji dla ułożenia warunków zawieszenia broni i wstępnych warunków na konferencji pokoju dla całego Bliskiego Wschodu, która się ma odbyć w Wenecji.

„Tymczasowy rząd turecki i Wielkie Zgromadzenie Narodów.

we w Angorze z przyjemnością zgadza się na życzenia zawarte w nocie aljancji, ale pod następującymi warunkami:

1) Aljanci natychmiast wrócą do Turcji Konstantynopol, — Wschodnią i Zachodnią Trację. Tylko po wypełnieniu tych warunków przez aljantów, tymczasowy rząd turecki zgodzi się na wystawienie swoich przedstawicieli do Mudanji dla ułożenia warunków zawieszenia broni i wstępnych warunków na konferencji pokoju dla całego Bliskiego Wschodu, która się ma odbyć w Wenecji.

„Tymczasowy rząd turecki i Wielkie Zgromadzenie Narodów.

we w Angorze z przyjemnością zgadza się na życzenia zawarte w nocie aljancji, ale pod następującymi warunkami:

1) Aljanci natychmiast wrócą do Turcji Konstantynopol, — Wschodnią i Zachodnią Trację. Tylko po wypełnieniu tych warunków przez aljantów, tymczasowy rząd turecki zgodzi się na wystawienie swoich przedstawicieli do Mudanji dla ułożenia warunków zawieszenia broni i wstępnych warunków na konferencji pokoju dla całego Bliskiego Wschodu, która się ma odbyć w Wenecji.

we w Angorze z przyjemnością zgadza się na życzenia zawarte w nocie aljancji, ale pod następującymi warunkami:

1) Aljanci natychmiast wrócą do Turcji Konstantynopol, — Wschodnią i Zachodnią Trację. Tylko po wypełnieniu tych warunków przez aljantów, tymczasowy rząd turecki zgodzi się na wystawienie swoich przedstawicieli do Mudanji dla ułożenia warunków zawieszenia broni i wstępnych warunków na konferencji pokoju dla całego Bliskiego Wschodu, która się ma odbyć w Wenecji.

„Tymczasowy rząd turecki i Wielkie Zgromadzenie Narodów.

we w Angorze z przyjemnością zgadza się na życzenia zawarte w nocie aljancji, ale pod następującymi warunkami:

1) Aljanci natychmiast wrócą do Turcji Konstantynopol, — Wschodnią i Zachodnią Trację. Tylko po wypełnieniu tych warunków przez aljantów, tymczasowy rząd turecki zgodzi się na wystawienie swoich przedstawicieli do Mudanji dla ułożenia warunków zawieszenia broni i wstępnych warunków na konferencji pokoju dla całego Bliskiego Wschodu, która się ma odbyć w Wenecji.

„Tymczasowy rząd turecki i Wielkie Zgromadzenie Narodów.

we w Angorze z przyjemnością zgadza się na życzenia zawarte w nocie aljancji, ale pod następującymi warunkami:

1) Aljanci natychmiast wrócą do Turcji Konstantynopol, — Wschodnią i Zachodnią Trację. Tylko po wypełnieniu tych warunków przez aljantów, tymczasowy rząd turecki zgodzi się na wystawienie swoich przedstawicieli do Mudanji dla ułożenia warunków zawieszenia broni i wstępnych warunków na konferencji pokoju dla całego Bliskiego Wschodu, która się ma odbyć w Wenecji.

„Tymczasowy rząd turecki i Wielkie Zgromadzenie Narodów.

we w Angorze z przyjemnością zgadza się na życzenia zawarte w nocie aljancji, ale pod następującymi warunkami:

1) Aljanci natychmiast wrócą do Turcji Konstantynopol, — Wschodnią i Zachodnią Trację. Tylko po wypełnieniu tych warunków przez aljantów, tymczasowy rząd turecki zgodzi się na wystawienie swoich przedstawicieli do Mudanji dla ułożenia warunków zawieszenia broni i wstępnych warunków na konferencji pokoju dla całego Bliskiego Wschodu, która się ma odbyć w Wenecji.

„Tymczasowy rząd turecki i Wielkie Zgromadzenie Narodów.

we w Angorze z przyjemnością zgadza się na życzenia zawarte w nocie aljancji, ale pod następującymi warunkami:

ZWIĄZEK MŁODZIEŻY POLSKIEJ

Lat temu 27, zostało zorganizowane pierwsze kółko tej sympatycznej organizacji, które obecnie posiada swe oddziały w wielu miastach amerykańskich. Działalność tej organizacji jest czysto narodowa, członkowie też tożsamości są duszą i ciałem wszystkiemu co polskie. Kwiera organizacja mieści się w mieście Indian Orchard, Mass. W Brooklynie, w Domu Narodowym mieści się filia „Związku”, licząca członków z górą 90. Zorganizowana została 22 lat temu. Lokalny Związek udziela swym członkom wsparcie w chorobie — wypłaca rodzinie zmarłych członków pośmiertnie. Ponadto wszystkim członkom udziela pomocy w różnych dziedzinach narodowych, produkując w dziale Greenpoint innym. Największą ruchliwość okazał podczas sprzedaży bonów polskich — sprzedaż bonów tychże gotówką na sumę \$80,000, na spłaty za \$17,000; pomimo 3 istniejących parafii

rzymsko - katolickich, oraz innych lokalnych komitetów. W roku ubiegłym, na zjeździe delegatów Związku w Indian Orchard, przez wielu innych uchwał organizacyjnych, uchwalili „Związek” wybudować własnym kosztem szkołę publiczną w Kaliszu. Lokal greenpointki urządza stale odczyty, koncerty, przedstawienia sezonowe, z których dochód idzie najczęściej na sprawy polskie. W bieżącym sezonie odegrana zostanie sztuka „Dla świętej Ziemi”. Ze wszystkich towarzystw lokalnych Związek Młodzi Polscy posiada najpokaźniejszą bibliotekę; liczy o na z górą 2,600 tomów, najpiękniejszych dzieł. Nie zapomina również należał, że do legjonów zapisał się 68 zwizkowców, którzy krwią serdeczną zadokumentowali wiarę Ojczyznę. Prezesem Oddziału 1-go jest ob. Edward Brachocki, dzielny zaś sekretarzem, niezmiernie przydatnym pracownikiem ob. Adam Salik.

ARTURO GIOVANNETTI.

WIEZIEN

Kroki ponad głową całą noc. Zbliżają się, odchodzą. Co noc zbliżają się i znów giną. W wieczności kroków czterech ginących. A między przycięciem i odejściem milczenie, noc i nieskończoność. A nieskończoność jest dziewięć stóp celi więziennej i nieskończoność biegnie, który stąpa tam i z powrotem między żółtym murem ceglany i rdzawą kratą...

Skróć nieskończoną noc kroki błagają nadmą. Kto idzie? Nie wiem. Dorożcy zjawia, beznosny mózg. człowiek, człowiek jakiś więzień? Raz — dwa — trzy — cztery: cztery kroki i mur. Raz — dwa — trzy — cztery: cztery kroki i kraty z zelaz. Odmierzaj krok swój ściśle, dokładnie, na milimetr, jak kat stryczek lub grabarz trumnę. Tyle stóp, tyle cali, tyle ułamków cala na każdy z kroków czterech. Raz — dwa trzy — cztery dudni ciężko i głucho ponad głową. I głucho dudni w mej głowie echo kroku każdego, który w napięciu liczę, w trwodzie, żał, że w tej wiecznej wędrówce pięć kroków nie zabrzmi miast czterech między, żółtym murem ceglany i rdzawą kratą z zelaz.

Wszystkie dźwięki stworzeń żyjących i rzeczy nieżywych, wszystkie głosy, wszystkie szmery nocne słyszałem ja, czułem tęskny. Słyszałem zawołania czuwających przy szmarach i westchnienia tych, którzy dławili kogoś, kto umrzeć nie chce. Słyszałem najstraszniejsze z wszystkich: dwóch set mózgow milczenie, wszystkie jedną, twardą, nieślubną, rozpaczliwą opętanych myślą. Wszystko to słyszał w czujną noc. I wicher szum poza murami I dzwonów pogłos odległych I deszczu pieśń bolesną I najdalej echa miast strójkanych I strasliwie bicie, dzikie bicie, rozszalałe bicie serca jednego, Które najbliższe jest sercu memu. Wszystkemu to słyszał w ciemną noc. Ale niemasz nic bardziej głośniego, twardego, smutnego, nic potężniejszego, przeraźliwszego, niż te kroki ponad głową przez całą noc.

„BURDEN”

Nazwisko „Burden” stało się marką, oznaką dobrego gatunku i niskiej ceny. We własnym gmachu pn. 783-789 przy Manhattan Ave. mieści się oddział sklepu Burden Co. — właściwie 25 sklepów pod jednym zarządzeniem. Licząc się z olbrzymią masą podobnych w Brooklynie zarządzący nie pominął polskiej uczciwości, dając i panny wiadomości polskim językiem. Mogą więc śmiało udać się tam polscy wiejadcy językiem angielskim. Zwracamy uwagę na ogłoszenie „Burden Co.” w dzisiejszym numerze.

Flust i Woźnicki.

Nazwiska tych dwóch wybitnych polskich bytności, reprezentujących najpokaźniejszy polski sklep, mieszcący się w Brooklynie, założony kilka lat temu z małym kapitałem, dzięki zapobiegliwości i przedsiębiorczości założycieli, rozwija się on obecnie znakomicie. Śmiało można powiedzieć, iż Fifth Ave. „Grafonola Store” jest największym muzycznym sklepem na tej bardzo kupieckiej ulicy. Powodzenia!

Polska fabryka skrzypiec.

Lat temu niemal 15 założona została w Brooklynie fabryczka skrzypiec, na małą skalę, przez p. W. Wilkanowskiego, która wrosła w obecnym czasie do takich rozmiarów, dzięki dobroci fabrykujących instrumentów, że ob. Wilkanowski zaopatruje w wyroby swe wielkie amerykańskie sklepy muzyczne. Fabryka mieści się w własnym budynku pn. 68 Nassau Av. Brooklyn. Należy firmę polską popierać, tym bardziej, że instrumenty mo-żna również nabywać detaliznie.

Wyroby młane.

Wielką popularnością u polskiej publiczności w Brooklynie, cieszą się wyroby młane firmy Grouzinger, lawne z dobroci są jej szynki. Będąc w ich zakładzie, mieliśmy sposobność roglądnić się po też, ujęci będąc czystością, bezwzględnie przestrzegając. Zarządca, p. Eaman, oświadczył, że kupcy polscy z którymi prowadzi interes, są nadzwyczaj uczciwi, dbali o dobro swych odbiorców, dodając, że ma ich na liście około 200. — Dwóch polskich agentów dostarcza sklepom polskim wyroby. — Firma Grouzinger sprowadza by-ć może bezpośrednio, bijąc je na miejscu we własnej rzeźni, co dowodzi, że wyroby jej są zawsze świeże.

DZIWNY TESTAMENT

W Brooklynie umiera Maria Sohmer Schwartz, która namiliej czas spędzała w Prospect Parku. W testamentem zarządza aby jej zwłoki spalono za-ś popiół aby rozsypano po Prospect Parku.

Tow Oświatowe im. Marji K. Nowickiej, urządza jutro, t. j. w niedzielę, dnia 1 października uroczyste otwarcie polskiej szkoły w sali Domu Narodowego, — przy Driggs Ave. Na programie przemówienia, występy chórow i solistów, oraz sztuka ludowa p. t. Bociany. Po wypełnieniu programu zabawa towarzyska. — Początek o godzinie 5:30 wieczorem. — Wstęp 30 centów.

Kółko Teatralne „Wolność” zabiera się do roboty. Na otwarcie posiedzenia, komitet agita-cyjny oznajmił, iż zawarł 3 kontrakty w Domu Narodowym przy Driggs Ave. Będą dane bardzo zajmujące przedstawie-nia. Pierwsza zabawa odbędzie się 14 października, następną 29 października, a ostatnią, 26 listopada dr. Spodziewać się na-leży, że na tem nie koniec. Tem sam komitet obiecał, że wyjmie jeszcze inne sale, w innych dzielnicach i okolicy, że Kółko składa się z ludzi chętnych i z poświęceniem do raz przyjętej idei. Przypada nam, że do tych czas Kółko nie zawiodło się w przedstawieniach i Polonia była zadowolona, więc i teraz należy się spodziewać sukcesu.

Obecny.

W Domu Narodowym, przy 261-7 Driggs Ave., gdzie się skupia całe postępowe życie polonij, ma też siedzibę tow. Bar-tosza Głowackiego, które posiada w swoim zespole ludzi gotowych stać w obronie słusznej sprawy. Ostatnimi czasy, nie wiadomo o jakich przyczyn zapa nowała stajacizna i pomimo na-wolowań Kom. Wyk. członkowie na posiedzenia przychodzą w tak małej liczbie, że nie można żad-nego powołanie; sprawy zai-twie, a gdy się jaką przeprowadzi, członkowie nieobecni mają często niesłuszne pretencje, gdy kom. wyk. postąpi według u-chwały. Kolejny ocknie się z letargu, niechaj wstąpi w was dawna energia do pracy. Wy starzy towarzysze doli i niedoli staćcie w pierwszym szeregu, — dajcie przykład młodym, pod-nieście pochodnię, którą dawniej z taką chlubą trzymaliście, a pe-wni jesteśmy że wstąpi dawny zapał do pracy.

Dla pamięci opieszałym poda-ćmy do wiadomości, że posie-dzenia odbywają się w każdą drugą sobotę miesiąca.

Jan Kowalski sekr. fin.

NAJWIĘKSZY SKLEP W GREENPOINT
Nie placimy za mieszkanie — Płacimy swój własny budynek —
Nasze ceny są niskie.

BURDEN & CO.

783-789 MANHATTAN AVENUE. Otwarte w Soboty wieczorem.
MOWIMY PO POLSKU. 25 ODRĘBNYCH SKLEPÓW POD JEDNYM DACHEM.
Możecie poczynić tutaj wszystkie zakupy od najniższej szpilki do umiłowania słońca. Najnowsze malarzynie, najmodniejsze kapelusze i ubrania, materiały, domowe ubrania w wielkiej ilości w rozmaitych naszych departamentach.
Tem stary i odpowiedzialny sklep istnieje już od 45 lat w Greenpoint i coraz jest większy.
Publiczność ocenia fakt, że kupuje w wielkim sklepie Burdena wszystko co jest modne i w dobrym gatunku. — Nasze towary są odpowiedzialne i ceny najniższe podług gatunku.
Nasza usługa jest cierpliwa i grzeczna, zawsze gotowa pomóc w każdej trudności. Jeste-my bardzo punktualni i nasze automobile dostarczają Wam natychmiast Wasze obstarunki.
NIECH TO BĘDZIE WASZ SKLEP. MIŁO NAM BĘDZIE WAS POWITAĆ.

9c WYPRZEDAŻ 9c

TA RZECZ JUŻ BYŁA DAWNO PLANOWANA. — POSTRALISY SIĘ KUPIC BARDZO TANIO NA TĘ WYSPRZEDAŻ.

Damskie Fianelowe „Sacoques”
W jasnych i ciemnych odcieniach kwiatowych z gu-mą przy pasie. wielkość od 38 do 46. — Po
9c

Materiał do Ręczników
Bielone, w wyborowym gatunku, — elegancki czerwony satyn, yard
9c

Męskie Union Suits
Ciepłej i ładnej wagi Jersey rzebielony i szary długie rękawy wielkość 34 do 44
1.09c

Damskie Satynowe Szarawary
W dobrym gatunku z fałbanką przy łokciu. — Dwie pary
9c

Fianelowe Koszule
Dobre i regularne wielkość, w pasie, szkiełko lub z kołnierzem
9c

Dziśniece Pończochy
Dobutłowe stopy i wysokie „spliced” pięty, tylko białe, wielkość od 4 1/2 do 9 1/2 po
9c

Roots’ Tivoli Spodnie Bieleżna
Ciepła naturalnie weliniana i bawełniana, długie rękawy, — długie nogawki do kostki wielkość od 32 do 46
1.69

Dziśniece Pończochy
Wysokie „mercerized” dubutłowe stopy i pięty we wszystkich kolorach wielkość od 6 do 9 1/2 po
49c

Bandeau Brassieres
Flesh tinted Satynowe sukno w pa-sie: guma z tyłu; wielkość od 32 do 46
49c

Gorsety
Wielka ilość gu-mowych gorsetów firm jak C. B. P. N. Thompson’s Glove Fitting itd. po
9c

Męskie Skarpetki
Dobutłowe stopy i wysokie „spliced” pięty we wszystkich kolorach; wielkość od 9 1/2 do 11 1/2 po
9c

Bandeau Brassieres
Flesh tinted Satynowe sukno w pa-sie: guma z tyłu; wielkość od 32 do 46
49c

Gorsety
Wielka ilość gu-mowych gorsetów firm jak C. B. P. N. Thompson’s Glove Fitting itd. po
9c

Męskie Skarpetki
Dobutłowe stopy i wysokie „spliced” pięty we wszystkich kolorach; wielkość od 9 1/2 do 11 1/2 po
9c

Kretonowe Suknie dla Panów
Z dobrego gatunku gładzian, ładnie skombinowane, z chambrą szerokie szary i karmazynowe, wielkość od 34 do 44 lat po
9c

Bandeau Brassieres
Flesh tinted Satynowe sukno w pa-sie: guma z tyłu; wielkość od 32 do 46
49c

Gorsety
Wielka ilość gu-mowych gorsetów firm jak C. B. P. N. Thompson’s Glove Fitting itd. po
9c

Męskie Skarpetki
Dobutłowe stopy i wysokie „spliced” pięty we wszystkich kolorach; wielkość od 9 1/2 do 11 1/2 po
9c

Kretonowe Suknie dla Panów
Z dobrego gatunku gładzian, ładnie skombinowane, z chambrą szerokie szary i karmazynowe, wielkość od 34 do 44 lat po
9c

Mocny jak żelazo dobry jak złoto

11-go stycznia 1869 r. Bank ten otrzymał pierwszą „kredyt”.

Od tego czasu upłynęło 53 lat i ani jeden depozytariusz nie stracił ani jednego dolara, a każdy otrzymał procent, co pół roku.

Nie narażając się na niebezpieczeństwo spekulacji i nie padając ofiarą łapczych, które obiecują Wam szybkie zubożenie się.

Nie przechowujcie pieniędzy koło domu albo przy sobie. Możecie się narazić na zgubę albo na kradzież.

Ulokujcie Wasze pieniądze w Banku Oszczędnościowym, a będą bezpieczne.

Pieniądze, jakie zdeponujecie przed dniem, albo w dzień 3-go października przyniosą procent od 1-go października.

Green Point Savings Bank

MANHATTAN AVE., RÓG CALYER ST.
BROOKLYN

ZASOBY PRZESZŁO \$23,500,000
\$1.00 otwiera konto.

Czy otwartłście Wasze Konto Powodzenia?

Konto w banku oszczędnościowym jest w rzeczywistości kontem powodzenia. Im większe ono jest, tem większa wasza sposobność zrobienia majątku i postępu naprzód. Otwórzcie Wasze konto oszczędnościowe dzisiaj i spotęgujcie Wasze szanse powodzenia

The Greater New York Savings Bank

449, 451, 453 FIFTH AVENUE
Przy rogu 9ej ulicy
Brooklyn, N. Y. City

Zasoby 19,500,000 Depozytariuszów 40,000

POLSKA FABRYKA SKRZYPIEC

ZALOŻONA W ROKU 1905

Instrumenty mego wykonania sprzedawane są przez największe firmy amerykańskie — znane dzięki dobroci i tonu. Korzystajcie z cen fabrycznych! Sprzedaż hurtowna i detalizna. Ceny na żądanie. Mowa gwarancja długoletnie doświadczenie

W. WILKANOWSKI

68 Nassau Avenue, Brooklyn, N. Y.

The Eberhard Faber Pencil COMPANY

37-45 GREENPOINT AVE.

zyskują życzenia Polakom z Brooklyna i oznajmiają, że mają kilka posad dla dziewcząt i kobiet w rozmaitych swoich departamentach od \$10.00 na początek z szybkim awansem. Pracujemy tylko pięć dni w tygodniu. Soboty wolne. Po dalsze informacje prosimy się zgłosić do naszego Biura Pracy, 100 West St., Greenpoint.

WĘDRÓWKA PO BROOKLYNIE

GREENPOINT

Wielki — olbrzymi New York podzielony jest na dzielnice narodowe podobnie jak mapa Europy. Mapa New Yorku kolorowana jest wszystkimi kolorami. W New Yorku na East Side kolor czerwony oznacza: Polish-Russian and other Jews. Tensam kolor oznacza dzielnicę polską w Brooklynie. — Greenpoint.

Najbardziej polskim pod względem prawdziwej polskości jest Greenpoint. Wystanica u rzędzi, przechadzkę po Driggs Ave., Eagle St., Grand St. i t. d. Spytaj się tam żywo polski skupiony obok siebie jak w polskich dzielnicach w Chicago, Buffalo i Milwaukee. Ma się wrażenie że się jest w polskiej kolonii.

Gdyby nasi grosernicy zamiatali „delicatessen” wystawiali swoje nazwiska — gdyby każdy dbał o to aby nazwano tam dzielnicę nadając wygląd i charakter polski, byłoby o wiele więcej swojsko i — dobrze.

Dom Narodowy przy Driggs Ave. — prawdziwy DOM NARODOWY. Kupują się tam ciąż zorganizowana polonia. Spełnia swoje zadanie znakomicie. Oparcie towarzystwa miesi się tam i — szkoła polska prowadzona przez najlepsze i najbardziej postępowe towarzystwa polskie. Wągle Greenpoint specjalną opieką otacza dzielnicę polską, za co rodakom należy się czuć i uznania.

Pamiętam obchody narodowe w Brooklynie — te wspaniałe sprężystości organizowane obchody, w których polonia występowała tak swobodnie i pięknie, manifestacyjnie głośno. Nigdzie nie widziałem takiego porządku, nigdzie tyle barwnych kostiumów, tyle chęci i harmonii w pracy, tyle ciepła i świadomości jak na manifestacjach narodowych na Greenpoint.

Jakby przedzieleniem tej części polonij Brooklyńskiej jest Grand Street ze sokolnią i polskimi sklepami. I tam przedarł się rozrastająca się osada polska przez mur litewski i coraz bardziej się rozszerza.

Enajmiej brooklińskich wiem że w przeciągu kilku lat element polski w Brooklynie, szczególnie na Greenpoint stanie się potęgą pod każdym względem.

Nie zapomnijmy o tem, że klub obywatelski dzielnie pracuje nad tem, abyśmy politycznie zapracowali, co nam ogromnie pomoże w rozbudowaniu tej dzielnicy.

WILLIAMSBURG

Znacie „japończyków”, „galicję”, o których tak ciepło opowiadał p. Moraczewski tych chłopów małopolskich, którzy masowo emigrowali do Ameryki i osiadli się tu szybko przystosowali się do warunków wielkomiejskich?

Znacie systematycznie pracującego chłopca, który stał się rolniczym ciężko pracującym i nie zapominał tęsknoty za ukochaną ziemią polską?

Tych cichych, skromnych, trochę ociężałych polaków, mimo to tak szczerych i wiernych stróżów polskości i demokracji?

Zajdźcie kiedyś na Williamsburg, do ubożej zaniedbanej dzielnicy brooklińskiej między South 2ga a North 13ta ulicą, wśród i wierz między White i Driggs Ave. — a spotkacie tam zapracowanych braci. Mają swoje Tow. Śpiewu, Kółko Dramatyczne, Wyzwolenie i inne stowarzyszenia. Żyją odrębnym cichym trybem, skupiając się często na sali ob. Byli na posiedzeniu, po gadanki i odczyty.

Najubohiś policaj tam mieszkają — ale nie najgorzej. Ileż

rozbraiewa głos społeczeństwa gdy trzeba rękę przyłożyć do pracy patriotycznej, dobroczynnej, społecznej, z matych domków na Williamsburgu wychodzi barczysta wierna brata i zajmują swoje miejsce w szeregu i tu żywo polski zdobywa swoje znaczenie polityczne. Biorą żywy udział w polityce miejscowej. Tam też najwięcej z polskimi głosami się liczą.

SOUTH BROOKLYN

W pobliżu 23-iej ulicy i Piątej Ave. gdzie miesi się dom Narodowy kupują się najwięcej polaków. W sąsiedztwie przy 15ej ulicy i Czwartej Ave. miesi się kocięta narodowy, gdzie ka. Trzeplerczyński prowadzi polską szkołę dla dziewcząt.

Tu i ówdzie spotyka się polskie sklepy nawet dobrze prosperujące. Przyznać muszę polakom zamieszkałym w South Brooklynie iż pod tym względem zasługują na specjalne uznanie; popierają bowiem polskich kupców i otwierają nowe szerokie pole dla polskiego kupiectwa.

50,000 polaków zamieszkałych w Brooklynie tworzy mimo to je dnołtą całość.

Gdyby się wszyscy do polskości otworzyć z dumą przyznali, gdyby zrozumieli jaką siłę przedstawiają, gdyby nauczyli się wszędzie i zawsze występować jako całość zorganizowana — zdobyliby dla siebie jeszcze więcej szacunku.

Zaznaczyć trzeba, iż polski robotnik cieszy się ogólnym uznaniem.

EAST NEW YORK

Na wschodniej stronie Brooklyna — tu znacie Canarsie miesi się mała osada polska w pobliżu Pennsylvania Ave. W tej części miesi się też ulica o polskiej nazwie. Trudno naprawdę domyślić się że „Kassiasko” to „Kociusko” ale przecież tak jest. Przy Kościuszkowej Ave. mało polaków mieszka. Ze względu na łatwe mieszkanie grupuje się w małomiasteczkowo wyglądającą część Brooklyna przy Pennsylvania Ave. gdzie mają swój Dom Narodowy i Klub Obywatelski. Nie bardzo liczą się, ale są i tam obok wólców, żydów, rosyj i murzynów. Najdalej wysunięta grupa polaków, najmniej znana kolonia polska w Brooklynie, która ekonomicznie podnieśli się, gdy East New York rozbuduje się na dobre.

VINCENT Kaldrovics

Następca po
A. J. NEUBAUER

SZYFKARTY

— i —

Wymiana pieniędzy

972 MANHATTAN AVE.
BROOKLYN, N. Y.

Sprzedaję Szyfkarty na wszystkie linje po kompanijniczej cenie

Pieniądże wysyłam do każdej części świata. Asekuruję od ognia i na życie. Sprzedaję domy i farmy.

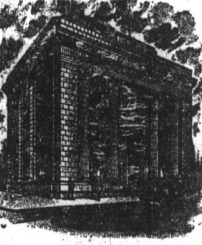
—Notariusz Publiczny—

Zaskarży ojca, jeżeli mu nie pozwoli chodzić do szkoły.

Henry Hoffnar, lat 15, przybył przed 18 miesiącami z Przemysla, Małopolski, zamieszkał ze swoim ojcem pod 352 Wallabout ulicą, stanął dzisiaj przed sądem Browne w sądzie przy Adams ulicy i oświadczył sądziemu, że zaskarży swojego ojca jeżeli mu nie pozwoli chodzić do szkoły i dokończyć nauki, którą zdobył jako samouk. — Młody Hoffnar pragnie zostać lekarzem i za żadną cenę nie chce zostać kupcem do czego go namawia ojciec, nakazując doreczanie zamówień klientom. Młody Hoffnar zagroził, że zawała policjanta i każe ojca aresztować. Sędzia oddał sprawę młodego Hoffnara do załatwienia Stowarzyszeniu opieki nad dziećmi wraz z wydziałem szkolnym.

Nauka języka polskiego w szkole św. Krzyża, 159 — 15 ul. w South Brooklynie odbywa się we środy i piątki od godziny 3 do 6 po południu. Nauki udziela ks. W. Trzeplerczyński.

Pracuj i Oszczędzaj

W banku tym znajdzie wszelkie udogodnienia.
PIENIĄDZE DEPONOWANE MIĘDZY 1-SZYM
A 13-TYM PAŹDZIERNIKI — PROCENTUJĄ SIĘ OD
1-GO PAŹDZIERNIKA.

Instytucja ta zawsze wypłaca 4%.
Nasze motto: Sprawność i Grzeczność.

Home Savings Bank

MANHATTAN I NORMAN AVES.
BROOKLYN, N. Y.

MARSHALL W. GLEASON, Prezydent,
VERNON M. POWELL, Sekretarz.

Patrzcie co możecie uczynić z tylko

K-2

Poprzednio \$225
Obecnie 150
Oszczędzacie \$75

H-2

Poprzednio \$165
Obecnie 140
Oszczędzacie \$25

G-2

Poprzednio \$150
Obecnie 125
Oszczędzacie \$25

Jeden dolar stał się polską wstążką jednego dolara w naszym sklepie prawdziwie mówią nawet więcej.
Za jednego dolara nabył obecną wartość najwyższą, pierwszorzędowego gęstości, sułtana nowego Grafonola. Odsłoniemy ją Wam do Waszego miasteczka w którym rodzina i przyjaciele będą się nią mogli całe dni cieszyć do woli.
Grafonola typu Columbia jest rekordy Columbia przynosi Wam wszystkie co jest nowe, doskonałe, one dobrze; posiadają w swym repertuarze najwspanialsze popularne kawałki, jakie świat muzyki wydał.
Wszystko to otrzymał możecie za jednego dolara pierwszą wypłatę.

PODDOSTATKIEM CZASU DO PLACENIA

Obejrzaście sobie instrument który Wam najspieszniej do domu przawia. Mamy u siebie wiele typów z których niemal każdy jest odmiennie wykonany — jest przede z czego wybierać.
Wpłacacie tylko jednego dolara. Grafonola natychmiast zostanie Wam doręczona. Każdego miesiąca wpłacacie możecie małą sumę — tak mało, iż się powódzić na nią uwagi. W międzyczasie rozkoszować się będziecie tonami przynależnego instrumentu, ciesząc się nim będziecie długie lata.
Odpowiedźcie nam: kiedy dzisiaj — obecną mamy wyjątkowo wybór. Działajcie natychmiast.

Poniżej podajemy wyłączne zalety Grafonoli typu Columbia

1. Przepiękne Columbia Streamlines Gabinet — harmonizujące z meblami salonowymi.
2. Specjalny otwieracz typu Columbia — otwiera instrument, który w formie muzyki oddaje prawie ludzki głos.
3. Patentowane Kontrola Głosu — regulująca siłę głosu. Otrzymał możność do życzenia.
4. Wzmocniony Ton — daje pełny, melodyjny, czysty ton; wależy instrumentem typu Columbia.

PRZYJDŹCIE, WYBIERZCIE WASZĄ GRAFONOLĘ DZISIA!

Nadesłajcie kupon, jeżeli nie możecie przyjechać osobiście

Jeżeli nie jesteście w stanie przyjechać do nas dzisiaj, wypełnij poniższy kupon i nadesłaj go nam z naciskiem, a my dostawimy Wam instrument.

Proszę nadesłać Grafonolę typu po
znikniętej cenie za warunkach
przez Was obecnie ogłaszanych.
Imię i nazwisko
Adres
Miasto
Stan

Przyjdźcie teraz kiedy wybór wspaniały

Fifth Ave. Grafonola Shop (FIUST WOŹNICKI)

708 Fifth Ave., narożnik 22-iej ul. South Brooklyn, N. Y.

TELEFON: SOUTH 8123

Dojazd: 4th Ave. „Subway” do 25-iej lub Fifth Ave. Górna kolej lub tramwaj

TELEFON: GREENPOINT 6480.

LOUIS H. VIEMEISTER

REAL ESTATE AND INSURANCE

693 Manhattan Avenue, Brooklyn, N. Y.

Istnieje od 20 lat

WIELKA POLSKA KLIENTELA

Przyjdźcie do nas, jeżeli chcecie coś kupić

Przez moje okno doleciał mnie cichy dźwięk klawikordu. Ktoś — na drugim końcu mego domu — siadł do mego szpinetu i gra na nim coś Szopena. Cichutko, dziwnie — jakby z zaświata dźwięczą arfowe strunki, kłecząc dyskretnie klawiszki. Ktoś gra Szopena...

I to słuchać jego samego — czysto — po swojemu... Bez komentarzy. Bez objaśnień.

Słuchać tak, jak Heine, który prosto, jasno wyraził, co czuje podczas muzyki Szopena. — Mówi w Lutecji — „gdy Szopen gra — zdaje mi się, że odwiedza mnie ziomek z mojej drogiej ojczyzny i opowiada mi to, co tam zaszło podczas mej nieobecności”...

I każdemu z nas, gdy Szopen gra, przez interwencję odtwórcy zdaje się, że odwiedza nas jakiś duch z naszej ojczyzny i opowiada nam, co się stało w czasie jego nieobecności.

Tylko, że Szopena siła duchowa wyczarowywała z głębin ludzkiego ducha ten właśnie ton, ten dźwięk, w którym drga miłość ojczyzny. I to dla Heinego, i dla mnie — dla każdego z nas — zjawia się duch w innej może postaci, ale podłoże jego — on jeden przesłannik ojczystych sfer.

GABRIELA ZAPOLSKA:

Ziomek z Ojczyzny

Ilustrację dla Nowego Świata wykonał K. Fulep.

A Szopen mówi do nas leciuchno ot... jak szmer kłonięty lekko grzedy białych narcyzów:

— Słuchaj... ty tak cierpisz!...

I oto — o cudzie! Przed nami w jego melodji rozekalało się życie nasze. Twoje własne, nie jego. On się usunął, on ledwo się cieniem znaczy. On to, coś krył w tej najgłębszej tajni przed ludźmi, przed sobą samym, wydobywa. I ty w cierpieniu łkasz w twoim cierpieniu. Jakieś białe lotne dlonie ku tobie z oddali się wyciągają. Nie jesteś sam. Ktoś cię rozumiał. Nie piropusz pychy genialnej rozwał się przed tobą lecz tyś utonął w senym sadzie, gdzie kwitną żalobne kratki twych minionych lub obecnych smutków. I wdzięczny jesteś Szopenowi, jak się jest wdzięcznym temu, który słuchać umie... nie tylko ty słuchasz jego muzyki. Lecz oto powoli twoja biedna, nieszczęśliwa dusza przejęła jego głos, i od jego głosu, i od jego ręk ku twoim dłoniom harfa srebrna spływa.

To nie on gra...

To twoja nędra ukryta, to Golgotha twojego serca to twoje bezsenne zmagania się, to trumny, przed któremi kłęczales, kwiaty, które ci w rękach więdły światła, które w żaneci śnieżnej przed tobą gasty. To ty sam — padłeś z jękiem i przeżywasz swe śmierci. U stóp jesteś Szopena, lecz nie z podziwu i lęku, lecz z wdzięczności i ułności najwyższej za to, że się do rąk twych z kłiwoscią i anielskim uczuciem zwrócić potrafił. Tyś dawał się bólem swoim, ten ból był ci zbrodnią może i ziem twojego życia. Oto wiesz teraz przyczynę twojego zła — to nieszczęście twoje! Rozpłynęło ci się pieśnią, bo słowa były za twarde, aby je wypowiedzieć... Cierpienie wyłkac może tylko pieśń.

I to Szopenowska pieśń...

Więc białe smukły cień nie królem ci i polegą. Lecz — archaniołem srebrnym, pochylonym nad tobą. I jeszcze więcej ci daje, jak tę możność wypiewania i rozumienia twojego bólu, on ci pozwala kochać twoje cierpienie.

Bo w pieśni Szopena największa gorycz, najcięższa tęsknota, najbezdenniejsza rozpacz naszych serc staje się nam bliżką i drogą. Ona nas nie gnębi i nęka i — ona jest częścią nas i tą najpiękniejszą, najszlachetniejszą. Kochamy ją i tulimy, jak ciemny grobowy kwiat, z którym umrzeć chcemy. Nie jest to więc już piękno, nie wrazenie, które tworzy genjusz, lecz coś więcej, czego określić słowami ludzkimi niepodobna. Czy to fortepjan Szopena kłaka?...

Nie — to duch! duch!
Jego duch — twój —

Tem jest to, co snuło się dokoła Szopena. Ta tęcza srebrzystą oznaczona jak skrzydła go pływająca. To jest to, co snuje się poza nim, poza jego mogiłą i snuć się wiecznie będzie. I wobec tego czym jest słowo Szopena:

— Odkryjcie głowy! Genjusz!

— Odkryjcie rany waszych serc! bo oto serdeczny Duch!...

W samotnym małym pokoiku, o szarej godzinie rozdźwięczal się nie strojony dawno, ubogi fortepjan.

Ktoś gra balladę, nokturn czy scherzo...

Coś — Szopena.

Ktoś gra.

Jakiś smutek, jakiś ból, jakieś rozstanie kłaka...

Płynie ponad szare miasto jak skarga zwichniętych żyć — tak płynie cicho, niesłuchano.

I tu i tam pochyla się jakaś dusza i tu i tam rozwiera się jak kwiat skabiozy, co o zachodzie swój kielich rozwiera.

I ży szklą.

A serca tak bolą...

Łzy — to jest pomnik Szopena!

Niania króla Heroda

Jak król Herod był miły,
niańki go kochały,
miały czarne włosy, czerwone
i złote pantofle i rękawiczki.

Jak król Herod był miły,
zwierzęta go kochały,
miał kota, miał psa, miał pawła
i gila,
żyrafę i strusia i krokodyla.

Jedną była niania jasnowłosa
w szafirowej chustcinie i bosa,
pręgała z kądzieli niteczki
obok Herodowej kolebeczki.

Śpiewała: „Oj, nieboże,
co tobie po królewskim dworze!
co tobie po koronie, chudzie!”
...A iż jej płyną, płyną...

J. K. Hłakowicz.

F. Holthausen

Inc.

Założone w 1871 r.

Sklep ten pozyskał
zaufanie wielu Po-
laków w Brooklynie.
Każdy odczeka od
nas zadowolony z ob-
stęgi i gatunku na-
szego towaru.

BIZUTERIA

ZEGARKI

PIERŚCIONKI

SREBRO

888 Manhattan Ave.

BROOKLYN, N. Y.

Dziennikowi temu szczerze życzenia sukcesu składa przy tej okazji

American Manufacturing Company

(JUTE MILLS)

FABRYKANCY

Powrozwów

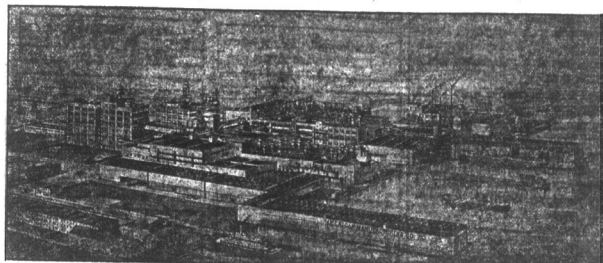
Szpagatów

Oakum

BIURA FABRYCZNE I PRACY
I HANDLOWE

Noble i West Ulice
(Greenpoint)

Brooklyn, New York

BIURA FABRYCZNE I PIACY

62-64 West Ulica
(Greenpoint)

Brooklyn, New York

Jesteśmy bardzo zainteresowani w Brooklyńskim dziale tej gazety, dlatego, że zatrudniamy około 1000 Polaków, tak mężczyzn, jak kobiet, większość których mieszka w Brooklynie, wobec czego zechcą z tego skorzystać.

Nasza fabryka mieści się między dwoma dużymi polskimi osadami mianowicie GREENPOINT i WILLIAMSBURGH i wprost naprzeciw dzielnicy polskiej w New Yorku.

Dzięki temu że w całej fabryce są używane tylko najnowsze maszyny i wszelkie środki zapobiegawcze, pracownicy nasi mają zapewniony największy stopień

bezpieczeństwa, nie mówiąc o tem, że fabryki nasze są przede wszystkim czyste i sanitarne.

Godziny pracy w naszych zakładach został tak ułożone, aby zapewnić możliwie największą wygodę pracującym. Fabryka jest w ruchu od 7:30 rano do 4:30 po południu od poniedziałku do piątku włącznie, i od 7:20 rano do 12 w południe w sobotę przez cały rok. Godziny pozostawiają naszym pracownikom długie wieczory, dzięki czemu mają dość czasu na zabawę i odpowiedni odpoczynek.

W obecnym czasie jesteśmy w stanie dać zajęcie dla 45 polskich dziewcząt i kobiet i dla 17 polskich

mężczyzn. Aplikacje można złożyć listownie, albo osobiście do

**POLSKIEGO ODDZIAŁU NASZEGO
DEPARTAMENTU PRACY**

Ludzie, którzy mieszkają w Brooklynie mogą dojechać do naszych zakładów fabrycznych następującymi tramwajami: Crostown, Calvary Cemetery, Graham Avenue, Greenpoint, Lorimer Street i Union Avenue. Ci zaś, którzy mieszkają w New Yorku, przez East 23rd Street ferę do Greenpoint, która to fery przybyje do brzegu obok naszych zakładów.

DZIAŁ KOBIECY

Je mąż powinien dawać żonie
» na stroje?

W Londynie odbyła się niedawno ciekawa sprawa. — Pewna burujka oskarżyła przed sądem swego męża, że nie chce płacić rachunków za jej stroje. — Sąd

GROZINGER
Wędzone Szyunki

Żaden ślad nie jest więcej zadawa-
nia, jak Grozinger Wędzona Ryba
na spieczona na ogniu sławności w
Virginii.
ZAMÓWIE SOBIE JEDNĄ
TERAZ!
Do nabycia w lepszych MASAR-
NIACH I SKŁADACH DELIKA-
TESOW.
Innowacje się sprzedają, rozprowadzają
w kasach drobiazgowo rządowego nr 450.

wzwał rzeczoznawcę, który o-
wiadczył: jeżeli mąż ma 10 tys.
funtów szt. dochodu, to 10 pro-
cent powinien dawać żonie na
stroje; jeżeli ma tylko 2 tysiące
dochodu — to tylko 5 proc.
Natomiast oskarżycielka twier-
dziła, że 10 procent, to stanow-
czo za mało. Elegancka dama —
jej zdaniem — powinna mieć w
ciągu roku najmniej 18 nowych
sukien i 12 kapeluszy.

**KOBIECY ŻYJĄ DŁUŻEJ OD
MĘŻCZYZN**

Kobiety, mimo swych wycie-
nych bluzek i krótkich spódnic,
żyją dłużej niż mężczyźni, o-
tuli w ciepłą bieliznę i płaszcze,
według statystyki biura cenzu-
sowego w Waszyngtonie. Mę-
żczyźni w Ameryce żyją przeszło
55,21 lat, a kobiety 57,41 lat.

Pomimo ubolewań reformato-
rów nad szybkim, nerwowym
życiem dni obecnego, przeciętny
wiek mężczyzny amerykańskie-
go był w roku 1920 o 3,75 lata
dłuższy niż w roku 1910. Przecię-
tny wiek kobiety przedłużył się
w tym okresie czasu 2,71.

PRAKTYCZNE RADY.

Kolor brunatny i złoty bardzo
łatwo blekną i plowieją. Dolej
kubek mocnej, przecedzonej ka-
wy do wody przy płukaniu, a
zobaczysz jak się kolor oświeży.

Płamy z krwi zastarzałe wy-
wabia się pocieraniem proszku
rynowego przy praniu lub gdy-
by nie ustępowały od tego —
kwasem siarczanym.

Skórkowe rękawiczki niekie-
dy pękają, skoro je się pierw-
szy raz wciągnie na rękę. Jeżeli
je owiniemy w wilgotny ręcznik
na całą godzinę przed użyciem,
to zabezpieczy się je przed pę-
knięciem.

Wszystkie stare dywany nie
należy wyrzucać. Będą wspania-
le wyglądały w kuchni czy na
ganku, jeżeli użyjemy trochę
farby i wamiś. Położyć je na
ziemi lewą stroną, pomalować
dwa razy farbą, jaką kto chce i
raz t. zw. waterproof wamiś.
Przekonać się, że dywaniki bę-
dą wam długo służyć.

**NAUCZYCIELKA CHODZE-
NIA.**

Kansas City. — Jednym z no-
wych przedmiotów, jaki zapro-
wadzony został w wydziale ro-
bót ręcznych przy szkole wyż-
szej, jest nauka chodzenia, któ-
rą pobierać będą musiały wszy-
stkie dziewczęta do szkoły tej
uczęszczające.

Panna Hazel Purnell została
zaangażowana na nauczycielkę
chodzenia i większą część cza-
su ma temu przedmiotowi po-
święcać.

Nova nauczycielka powiada,
że 75 procent dziewcząt nie cho-
dzi prawidłowo, a niektóre z
nich wprost obrzydliwie. Jej
zdaniem, pochylona postawa i
niewłaściwe chodzenie, stanow-
czo stają się powodem wielu cho-
rób.

„Każda dziewczyna powinna
chodzić, jakby to jej przyjem-
ność sprawiała. Nie powinno
być wysokich obcasów, ani ob-
cisłych sukien. Zapomnieć o ręk-
kach. Głowa do góry, a nie bę-
dzie zgarbiona.”

**WŁOCHY A POMNIK
CHOPINA**

Do „Times'a” donoszą z Rzy-
mu:

„Włoska Akademia Królews-
ka Sztuk Pięknych pod prze-
wodnictwem rzeźbiarza i polity-
ka prof. Ferrari uchwalila jedno-
myślnie rezolucję, oświadczając
się za wykończeniem pomnika
Chopina, który miał przed dzie-
sięciu laty być wzniesiony w pa-
ku publicznym w Warszawie. —
Odpis rezolucji doręczony został
posłowi polskiemu w Rzymie z
prośbą o przesłanie jej rządowi
polskiemu”.

Do tej wiadomości dodaje „Ti-
mes” krótki szkic oplakanej hi-
storii pomnika, zaznaczając, że
autor jego, Wacław Szymanow-
ski żyje obecnie w Rzymie w ne-
dzy w pośród dzieł swoich, któ-
rych nie może przeżyć w brzo-
żym. Akademia ma nadzieję,
że jej apel przypomni Polaco-
doniosłość wzniesienia statuy je-
dno z największych jej synów.
W chwili wybuchu wielkiej woj-
ny jedna połowa modelu pomni-
ka była w Paryżu, druga w Kra-
kowie. I tak pozostało, albo-
wiem zauważa „Times”, od za-
wieszenia broni skarby polski po-
krywać musiał wiele innych po-
trzeb.

Prawdziwość tego ostatniego
zdania nie ulega wątpliwości.

RÓŻNE

2,500,000,000
jaj rocznie zjadają mieszkańcy
Stanów Zjednoczonych.

10,500,000
galonów mleka zużywa się rocz-
nie w Stanach Zjednoczonych.

20,000,000
dolarów złota wydobyto z kopal-
ni Argonauty, w której niedaw-
no 47 górników zostało żywcem
pogrzebanych.

NOWE MODY

Czerwony plusz i czarna materja georgette. Rękawy, bluzka,
boki sukni i wkładki pelerynki zrobione z georgette. Pelerynka
przylega do wycięcia szyi i sgrabnie spada po plecach.
Suknia nadzwyczajnie efektowna.

Kostjum z zielonej materji, zachwycający swą prostotą. —
Japoński borsuk daje futro na kołnier i do rękawów. Zwraca się
uwagę na bufiasty, wolny krój żakietu z tyłu.

Tys mi, chłopie, nie święty ani
idylizany!

Znam każdy z błędów twych i
wad,

Lecz zło i dobro twoje — to mój
skarb dziedziczny:
Boś ty mój brat!

Adam M.-ski.

Minęły czasy szczęśliwej prostoty:

Trzeba się uczyć, upłynął wiek
złoty!

J. Krasicki.

Życie — to działać, to rozlewać
po świecie energię, uczucie; po-
magać w czasie teraźniejszym
pokoleniom przyszłym.

POWSZECHNIE
ZNANA

AGENCJA
OKRĘTOWA

Eugeniusza E. Kovacha

REPREZENTANTA WSZYSTKICH LINJI
OKRĘTOWYCH

Sprzedaż sztyfkart do Gdańska

NA NAJLEPSZE I NAJSZYBSZE OKRETY

Szczególną opieką otaczamy rodziny. — WYSYLKA I WYMI-
NA PIENIĘDZY PO KURSIE DZIENNYM

BOGATA LISTA DOMÓW NA SPRZEDAŻ, MIESZKANÓW
WYNAJĘCIA. ZAŁATWIAM SPRAWY NOTARIALNE

Eugeniusz E. Kovach

206 DRIGGS AVE.,

BROOKLYN, N. Y.

WŁADYSŁAW WOLAŃSKI

POLSKA AGENCJA KART OKRĘTOWYCH
I BIURO REALNOŚCIOWE

111 Dupont Street, Greenpoint-Brooklyn, N. Y.

Sprzedajemy Sztyfkarty po cenach kompanijnych na najwięk-
sze i najwygodniejsze Okręty i wprow do Gdańska. — Sprawa-
damy rodziny z kraju, wyrobiamy aplikacje na paszporty i
inne dokumenty. Mamy do sprzedania wielką ilość domów
w Greenpoint-Brooklynie i okolicy

POLSKI GARAZ

JAN KRYŃSKI, Właściciel

REPARACJA MATERJI I SPRZEDAŻ TAKOWYCH. BATERIE
DO RADIO W NAJLEPSZYM STATUNKU.
ZAJAZD AUTOMOBILOWY

615-619 FOURTH AVE., SO. BROOKLYN, N. Y.
TELEFON: SOUTH 3921

Brylanty

Kilka dni temu otrzymaliśmy transport brylant-
tów, taryfa jest znacznie niższa dlatego oszczędzili-
śmy pieniądze. Mamy zamiar zużyć je podczas świąt,
lecz jeżeli Wy chcecie jeden, to go Wam oddamy za
znacznie mniejszą sumę, aniżeli gdzieindziej. Przyjdź-
cie dopóki wybór jest duży i kompletny.

B. EYPEL, Jeweler

853 MANHATTAN AVE., BROOKLYN, N. Y.
TELEFON GREENPOINT 3633

Telefon: 4463 Greenpoint

R. S. DOMBROWSKI

KWIACIARZ POLSKI
I DEKORATOR

WYKONUJE BUKIETY NA WE-
SELA I ZABAWY — ORAZ
WIENCE POGRZEBOWE

Dostarczam najrozmaitszy gatunek kwiatów, drzewek i cebulek,
rozmaitego gatunku, tutejszych i zagranicznych

PO UMIARKOWANEJ CENIE

222 DRIGGS AVENUE

PRZY OAKLAND ULICY, BROOKLYN, N. Y.

CZY CHCECIE KUPIĆ DOM???

NIEZLICZONA ILOŚĆ ZADOWOLONYCH POLAKÓW
KUPIŁO 2, 3, 4, 6 I 8 FAMILIOWE DOMY

PO NAJLEPSZYCH CENACH
ŁATWE WARUNKI
OD

HERBERT E. WILLIAMS

833-5 MANHATTAN AVE. (NA GÓRZE)

BROOKLYN TELEFON 2387 GREENPOINT

Real Estate POŻYCZAMY PIENIĘDZY
NA BONDY I MORTGAGE Asekuracja

Zgłosić się po listę — Otwarte w poniedziałki do 9 wieczór

Chelsea Fibre Mills

212 FIFTH AVENUE
NEW YORK CITY

FABRYKANCJI

*Juty, płóciennych nici do dywa-
nów, sznurów i lin*

FABRYKI:

nad brzegiem przystani New Yorkiej w Brooklynie

AMERYKANKA SKAZANA NA ŚMIERĆ PRZEZ SĄD NIEMIECKI

Skazana na śmierć
przez rozstczelanie

za szpiegostwo
ocalona została
przez ślub z
hohenzollernem

Zamknięta w klatce zwierzyńca berlińskiego Fern Andrews, posłuchała hrabiego niemieckiego von Weichsa i w ten sposób uniknęła rozstrzelania

OSTATNIA PROŚBA.

Błagała sędziego, aby jej pozwolono telegrafować do hrabiego von Weichsa. Hrabia von Weichs na telegram Fern przyjechał czempredzej do Berlina. Odpowiedział jej w klatce w zwierzyńcu i dowiedział się o jej losie.

Przyszła kolej i na Fern. Szereko rozwartemi oczyma patrzyła na

Nie było innego wyjścia — jedynego ślub mógł ją ocalić.

Przez ślub stała się bowiem obywatelką niemiecką i do tego zona Hohenzollerna.

Obełcał jej hrabia Weichs, iż ślub będzie tylko formalny, i że w każdej chwili może otrzymać wolność i wolność.

W obecności żołnierza strażącego uwięzionej w klatce Fern Andrews, kapelan wojskowy udzielił ślubu — Fern przez kratki klatki po dała hrabiemu rękę.

Sam cesarz Wilhelm telegraficznie zarządził, aby żonę hrabiego von Weichsa wypuszczono na wolność — Odtąd przeżywała ona w zamku hrabiego — nie zajmując się polityką, opiekując się śmiercią Jeana, którego nie zapomniała.

Hrabia von Weichs przebywał na froncie i nigdy nie wracał do zamku.

PO WOJNIE

Wichura wojenna przesłała przez Europę, którą doszczętnie zniszczyła. Po rewolucji nastąpił pokój.

Fern Andrews przypominała hrabiemu von Weichsa dane przyrzeczenie. Hrabia spełnił je — dał jej rozwód i wolność. Fern Andrews jak huragan rzuciła się w objęcia życia. Stała się sławną aktorką filmową. Karłowate sztuki scinały krew w żyłach widzów. Fern Andrews stała się diabelską wprost akrobatką i aktorką.

WYPADEK

Gdy raz odbyła podróż napowietrzną ze sławnym lotnikiem Richtofnem aeroplanem, aeroplan ten spadł z wysokości 280 metrów i rozbili się w kawały. Dzięki przypadkowi, lotnicy nie zostali zabici. Atoli wieść o tragicznej śmierci Fern Andrews rozszalała się po świecie — a Bird Milman, dyrektor cyrku, w którym poraz pierwszy wystąpiła Fern Andrews opowiedział powstanie przygody aktorki. Dopiero później dowiedziono się, że wieść o jej śmierci była fałszywa. Sprzeczanie z radiem, przygryzł wspaniale, gdyż Fern Andrews była sobie sympatyczną cięgą świata. Jak drżnę drogi obierała ten dany jednostki, aby w przyszłości zrobić ją szczęśliwą i sławną.

Fotografia Fern Andrews, znanej w cyrku Bird Milmana jako „Fussy”.

W MAŁYM MIASTECZKU

W stanie Illinois w pobliżu miasteczka Watseka na farmie żyła piękna 17-letnia Fern Andrews zajęta hodowlą kur, pracą w gospodarstwie i t. d. Aż raz rozemknęła się wiadomość, że do pobliskiego miasteczka Watseka przyjechał cyrk. Fern pobiegła czempredzej do miasta i była na pierwszym przedstawieniu cyrku Bird Milmana. Widziała zwierzęta, kłownów, akrobatów i czarodziejów, ale najbardziej podobiała się jej żona Milmana, która na rozpiętej linie tańczyła. Fox Trotta w powietrzu ku ucieście zebranej publiczności.

Mała Fern tej nocy o niej nie zamknęła. Przez całą noc marzyła o cyrku i o tańcach, a gdy dzień nastąpił, pobiegła znowu do miasta i przedstawiła się pani Milman, prosząc o zajęcie w cyrku.

WĘDROWKA

Gdy cyrk Milmana opuszczał Watseka do trupy aktorek należała i Fern, która przez całe dni ćwiczyła się w chodzeniu i tańczeniu po drucie. Wkrótce pozwolono jej poraz pierwszy wystąpić, a później stała się sławą świata cyrkowego. A cyrk wędrował po całej Ameryce, po Meksyku i Brazylii i wreszcie w 1914 roku po objeździe po Francji, zagrośli do Niemiec, gdzie urządzono kilka przedstawień.

WOJNA

Gdy po fatalnym strzale w Sarajewo wybuchła wojna światowa, cała obywatelska przeszłość Niemiec zakłóciła, nastąpił przewrót nagły. W jednym dniu przestali kursować pociągi osobowe, przewożące tylko żołnierzy i armaty. Gdzie kto był, tam musiał pozostać. Pociąg stawał się na torze, pasażerów wyrzucano z wagonów, naladowano je żołnierzami, zbomem i t. d.

Nastąpił prawdziwy chaos, nagły, potężny, bezwzględny.

Cyrk Milmana rozpadł się — jedni pozostali na wschodzie Niemiec, drudzy na zachodzie. Ci, którzy najbliższej byli granicy austriackiej lub duńskiej, przedarli się do nadsztw neutralnych i wrócili do Ameryki. A Fern Andrews? — Nikt nie wiedział co się z nią stało. Nikt nie wiedział gdzie przebywała. Nie można było z nią się skomunikować. Pozostawiono ją na łaskę losu, ukrytego za chmurami krwawej, wielkiej wojny światowej.

ROMANS W BERLINIE

Fern Andrews, przebywała w Berlinie. Zupełnie biernie przypatrywała się zmianie, jaka następowała. Widziała pierwsze dni entuzjasmu; pierwszy transport kalek, pierwsze słowo głodu. Poznała barczyste sympatycznego żołnierza — niemieckiego, który ją szczerze kochał. Raz przyznał się, że nosi wprawdzie mundur niemiecki, ale że jest szpiegiem francuskim, wysłanym przez rząd. Pokazał jej aparat radiotelegraficzny za pomocą którego przysyłał wiadomości do Francji i powierzył jej najgłębsze tajemnice. Równocześnie po znała niemieckiego hrabiego von Weichs, który ją ubóstwiał. — Von Weichs był członkiem rodziny cesarskiej, był Hohenzollernem i krwi i kości i również pełnił służbę oficera w armii na granicy belgijskiej.

Fern Andrews, Jean — szpieg francuski w przebraniu żołnierza niemieckiego i hrabia von Weichs, przebywali na granicy belgijskiej — gdzie wojna stała na dobie. Jean dowiadywał się przez Fern o planach Niemców, które jej zdradzał hrabia von Weichs.

Trwał jakiś czas, aż w końcu policja tajna wojskowa dowiedziała się, że niekomu żołnierz niemiecki jest faktycznie szpiegiem francuskim.

Fern Andrews w roli awiatorki.

SĄD WOJENNY

Policja niemiecka dowiedziała się o działalności Jeana i detektywi aresztowali go w chwili, gdy odsyłał ważną wiadomość do Paryża. — Gdy Fern wieczorem przyszła do Jeana, by go odwiedzić, została również aresztowana i pod osłoną brzońców z Jeanem odwieziona do Berlina, gdzie oboje stanęli przed sądem wojennym.

Skazano ich na śmierć przez rozstrzelanie.

Jean siedział w więzieniu, a że nie było oddziału dla kobiet, zamknięto Fern Andrews w klatce w zwierzyńcu berlińskim. W tej klatce

przechadzał się przed niedawnym czasem król zwierząt — lew. Specjalna straż pełniła służbę przed klatką.

ŚMIERĆ JEANA

Wyrok śmierci został za twierdzeniem przez cesarza. — Jeana wywieziono na podwórze więzienne. Ostatnią jego prośbą było widzieć raz jeszcze Fern Andrews. Powiedział jej, że ją kocha i nie zapomni o niej gdyż była jego jedyną przyjaźnią i doradcą. — W godzinę później Jean w kałuży krwi runął pod gradem kul.

Baron von Richthofen

brat sławnego pilota

niemieckiego, z którym Fern Andrews odbyła lot aeroplanem, Aeroplan rozbili się o lotniskę cała sędzią, który jej donosił, iż czeka ją los podobny do losu Jeana. „Ratuj mnie hrabio!” — błagała Fern.

Skazaną na śmierć za szpiegostwo miał ratować on — członek rodziny Hohenzollernów!...

Tow. Kółko Przyjaciół
GRUPA 111 Z. N. P.
urządza

WIELKI BAZAR

W DOMU NARODOWYM
19-23 St. Marks Pl. (E. 8 ul.)
w Nowyorku

W SOBOTE,
7-go PAŹDZIERNIKA
Początek o godzinie
7ej wieczorem

DOBROWA MUZYKA
POLSKA
Początek o godzinie
7ej wieczorem

Kronika miejscowa

Dzisiaj — Janna.

Dzisiaj — pogoda.

KURSE PIENIĘŻNY

Za jednego dolara płacono
\$300 marek polskich.

RUCH OKRĘTÓW

Przybędą do New Yorku

Poniedziałek: — Paris z Havru,
Bergenford z Bergen.
Wtorek: — Majestic z South-
ampton.

14, 15 i 16 PAŹDZIERNIKA

do dnia, które należy sobie za-
pamiętać i zachować na świadnie
WIELKIEGO BAZARU, który
urządza Komitet Pomocy dla
Polskiego Czerwonego Krzyża.
Loteria fantowa, tańce, wy-
stępy artystów, niespodzianki —
każdy wieczór będzie tak uro-
czysto, że kto przyjdzie prze-
wiesz, dnia, nie omeżnia
przejść w dniach następnych.
Zapamiętajcie dnia 14, 15, i
16-PAŹDZIERNIKA.

ZAWIADOMIENIE

Pośledzenie P. S. L. „Wyzwo-
lenie” odbędzie się we wtorek,
8-go października o godzinie
8-jej wieczorem, w Domu Naro-
dowym, 19-23 St. Marks Place,
New York.

Sekret. Żołnacki.

185 E. 7th St. N. Y.

UKRADZONE DZIECKO

— Pani Minie Both ułada się do
sklepu pn. 256 przy 125 ulicy i
zostawiła na chodniku wozzaka
z dzieckiem. Gdy wyszła na ulicę
zastała przy wozzaku starą
kobietę która wdała się z nią
w rozmowę wypytując się c-
zdrowie i zachowanie dziecka.
Pani Both wstała do innego
sklepu a gdy powróciła na ulicę
wyszła, z przerażeniem zauwa-
żyła że wózek z dzieckiem znie-
siono. Naprawdę jak obłąkana o-
biegła ulicę i bożnie ulica, ha-
paciem policja przeszukała całą
okolicę. Po dziecku ślad zagi-
nął.

W DZIELNICY ŚWIATAŁA

Z Bostonu nadeszła wia-
domość, iż córka bogatych oby-
wateli bostońskich wykryła i praw-
dopodobnie przeżywa w N. Yorku.
Dodano iż nałogowo zaży-
wała narkotyki. Wczoraj arres-
towano w domu apartamentow-
nym przy 72 ulicy aktorów J. P.
Jonesa w którego towarzystwie
znajdowała się i Stella Gordon
która prawdopodobnie jest zuka-
ną bostonką. W pokroju zna-
mienione nieznaczne ilości morfi-
ny.

W SING SING

Według doniesienia zarządy
głównego więzienia Sing Sing,
półowa więźniów otrzymała je-
dzenie z pobliskich restauracji.
Przeżył ten systemowy jakoteż
nie zbyt na karę wyglądający
tryb życia więźniów podniesiono
protest.

TAJEMNICZE ZNIKNIĘCIE

Policja poszukuje Stanisława
Fleischera, właściciela restaura-
cji pn. 1421 Madison Ave., który
17 sierpnia opisał mił i do-
tychczas nie wrócił. Miał przy
sobie \$500.

Wobec tego, iż w New Yorku
na każdym kroku grozi niebez-
pieczeństwo, a życie bawiej na-
różne jest niż w dągłach ro-
dzina obawia się o życie Fleisch-
era.

DROGI MIŁOŚCI

Murray Levinson nieszczę-
liwie kochał Minie Dignum i z-
miłości dwoma strzałami z-
półowieru ciężko ranił ukochaną
pozem popchnął samobójstwo.
Krwawy ten dramat miłosny
rozegrał się w domu przy 48 u-
licy 1-8 Ave.

NAUKA I KAZANIE

Wszystko przygotowane
oczekuje Was!
W niedzielę 1go października
o godzinie 4:30 po południu.
Wspierajcie!
Ks. A. Ziarno.
Second Ave., przy 10 ulicy.
Czytajcie Pismo święte!

PODRZUTEK

Rzeźnik J. Heck pn. 1979 przy
Trzeciej Ave. słysząc kwilenie
dziecka ułda się w towarzyszy-
wość policjanta do piwnicy skąd pła-
czący i złaźniaczek z ku-
ferku dziecko leżące zaledwie
kilka godzin. Dziecko odwiezio-
no do Bellevue Hospital. Detek-
tywi natychmiast zajęli się tą
sprawą i aresztowali mieszkają-
cą w tym domu Alice Mc Derm-
ott oskarżoną o porzucenie
dziecka.

Union Square Savings Bank

14-16 PAŹDZIERNIKA

CZTERY OD STA

Wszystko do 100 \$ 500 \$ 1000 \$ 5000 \$
10000 \$ 25000 \$ 50000 \$ 100000 \$
150000 \$ 200000 \$ 250000 \$ 300000 \$
350000 \$ 400000 \$ 450000 \$ 500000 \$
550000 \$ 600000 \$ 650000 \$ 700000 \$
750000 \$ 800000 \$ 850000 \$ 900000 \$
950000 \$ 1000000 \$ 1050000 \$ 1100000 \$
1150000 \$ 1200000 \$ 1250000 \$ 1300000 \$
1350000 \$ 1400000 \$ 1450000 \$ 1500000 \$
1550000 \$ 1600000 \$ 1650000 \$ 1700000 \$
1750000 \$ 1800000 \$ 1850000 \$ 1900000 \$
1950000 \$ 2000000 \$ 2050000 \$ 2100000 \$
2150000 \$ 2200000 \$ 2250000 \$ 2300000 \$
2350000 \$ 2400000 \$ 2450000 \$ 2500000 \$
2550000 \$ 2600000 \$ 2650000 \$ 2700000 \$
2750000 \$ 2800000 \$ 2850000 \$ 2900000 \$
2950000 \$ 3000000 \$ 3050000 \$ 3100000 \$
3150000 \$ 3200000 \$ 3250000 \$ 3300000 \$
3350000 \$ 3400000 \$ 3450000 \$ 3500000 \$
3550000 \$ 3600000 \$ 3650000 \$ 3700000 \$
3750000 \$ 3800000 \$ 3850000 \$ 3900000 \$
3950000 \$ 4000000 \$ 4050000 \$ 4100000 \$
4150000 \$ 4200000 \$ 4250000 \$ 4300000 \$
4350000 \$ 4400000 \$ 4450000 \$ 4500000 \$
4550000 \$ 4600000 \$ 4650000 \$ 4700000 \$
4750000 \$ 4800000 \$ 4850000 \$ 4900000 \$
4950000 \$ 5000000 \$ 5050000 \$ 5100000 \$
5150000 \$ 5200000 \$ 5250000 \$ 5300000 \$
5350000 \$ 5400000 \$ 5450000 \$ 5500000 \$
5550000 \$ 5600000 \$ 5650000 \$ 5700000 \$
5750000 \$ 5800000 \$ 5850000 \$ 5900000 \$
5950000 \$ 6000000 \$ 6050000 \$ 6100000 \$
6150000 \$ 6200000 \$ 6250000 \$ 6300000 \$
6350000 \$ 6400000 \$ 6450000 \$ 6500000 \$
6550000 \$ 6600000 \$ 6650000 \$ 6700000 \$
6750000 \$ 6800000 \$ 6850000 \$ 6900000 \$
6950000 \$ 7000000 \$ 7050000 \$ 7100000 \$
7150000 \$ 7200000 \$ 7250000 \$ 7300000 \$
7350000 \$ 7400000 \$ 7450000 \$ 7500000 \$
7550000 \$ 7600000 \$ 7650000 \$ 7700000 \$
7750000 \$ 7800000 \$ 7850000 \$ 7900000 \$
7950000 \$ 8000000 \$ 8050000 \$ 8100000 \$
8150000 \$ 8200000 \$ 8250000 \$ 8300000 \$
8350000 \$ 8400000 \$ 8450000 \$ 8500000 \$
8550000 \$ 8600000 \$ 8650000 \$ 8700000 \$
8750000 \$ 8800000 \$ 8850000 \$ 8900000 \$
8950000 \$ 9000000 \$ 9050000 \$ 9100000 \$
9150000 \$ 9200000 \$ 9250000 \$ 9300000 \$
9350000 \$ 9400000 \$ 9450000 \$ 9500000 \$
9550000 \$ 9600000 \$ 9650000 \$ 9700000 \$
9750000 \$ 9800000 \$ 9850000 \$ 9900000 \$
9950000 \$ 10000000 \$ 10050000 \$ 10100000 \$
10150000 \$ 10200000 \$ 10250000 \$ 10300000 \$
10350000 \$ 10400000 \$ 10450000 \$ 10500000 \$
10550000 \$ 10600000 \$ 10650000 \$ 10700000 \$
10750000 \$ 10800000 \$ 10850000 \$ 10900000 \$
10950000 \$ 11000000 \$ 11050000 \$ 11100000 \$
11150000 \$ 11200000 \$ 11250000 \$ 11300000 \$
11350000 \$ 11400000 \$ 11450000 \$ 11500000 \$
11550000 \$ 11600000 \$ 11650000 \$ 11700000 \$
11750000 \$ 11800000 \$ 11850000 \$ 11900000 \$
11950000 \$ 12000000 \$ 12050000 \$ 12100000 \$
12150000 \$ 12200000 \$ 12250000 \$ 12300000 \$
12350000 \$ 12400000 \$ 12450000 \$ 12500000 \$
12550000 \$ 12600000 \$ 12650000 \$ 12700000 \$
12750000 \$ 12800000 \$ 12850000 \$ 12900000 \$
12950000 \$ 13000000 \$ 13050000 \$ 13100000 \$
13150000 \$ 13200000 \$ 13250000 \$ 13300000 \$
13350000 \$ 13400000 \$ 13450000 \$ 13500000 \$
13550000 \$ 13600000 \$ 13650000 \$ 13700000 \$
13750000 \$ 13800000 \$ 13850000 \$ 13900000 \$
13950000 \$ 14000000 \$ 14050000 \$ 14100000 \$
14150000 \$ 14200000 \$ 14250000 \$ 14300000 \$
14350000 \$ 14400000 \$ 14450000 \$ 14500000 \$
14550000 \$ 14600000 \$ 14650000 \$ 14700000 \$
14750000 \$ 14800000 \$ 14850000 \$ 14900000 \$
14950000 \$ 15000000 \$ 15050000 \$ 15100000 \$
15150000 \$ 15200000 \$ 15250000 \$ 15300000 \$
15350000 \$ 15400000 \$ 15450000 \$ 15500000 \$
15550000 \$ 15600000 \$ 15650000 \$ 15700000 \$
15750000 \$ 15800000 \$ 15850000 \$ 15900000 \$
15950000 \$ 16000000 \$ 16050000 \$ 16100000 \$
16150000 \$ 16200000 \$ 16250000 \$ 16300000 \$
16350000 \$ 16400000 \$ 16450000 \$ 16500000 \$
16550000 \$ 16600000 \$ 16650000 \$ 16700000 \$
16750000 \$ 16800000 \$ 16850000 \$ 16900000 \$
16950000 \$ 17000000 \$ 17050000 \$ 17100000 \$
17150000 \$ 17200000 \$ 17250000 \$ 17300000 \$
17350000 \$ 17400000 \$ 17450000 \$ 17500000 \$
17550000 \$ 17600000 \$ 17650000 \$ 17700000 \$
17750000 \$ 17800000 \$ 17850000 \$ 17900000 \$
17950000 \$ 18000000 \$ 18050000 \$ 18100000 \$
18150000 \$ 18200000 \$ 18250000 \$ 18300000 \$
18350000 \$ 18400000 \$ 18450000 \$ 18500000 \$
18550000 \$ 18600000 \$ 18650000 \$ 18700000 \$
18750000 \$ 18800000 \$ 18850000 \$ 18900000 \$
18950000 \$ 19000000 \$ 19050000 \$ 19100000 \$
19150000 \$ 19200000 \$ 19250000 \$ 19300000 \$
19350000 \$ 19400000 \$ 19450000 \$ 19500000 \$
19550000 \$ 19600000 \$ 19650000 \$ 19700000 \$
19750000 \$ 19800000 \$ 19850000 \$ 19900000 \$
19950000 \$ 20000000 \$ 20050000 \$ 20100000 \$
20150000 \$ 20200000 \$ 20250000 \$ 20300000 \$
20350000 \$ 20400000 \$ 20450000 \$ 20500000 \$
20550000 \$ 20600000 \$ 20650000 \$ 20700000 \$
20750000 \$ 20800000 \$ 20850000 \$ 20900000 \$
20950000 \$ 21000000 \$ 21050000 \$ 21100000 \$
21150000 \$ 21200000 \$ 21250000 \$ 21300000 \$
21350000 \$ 21400000 \$ 21450000 \$ 21500000 \$
21550000 \$ 21600000 \$ 21650000 \$ 21700000 \$
21750000 \$ 21800000 \$ 21850000 \$ 21900000 \$
21950000 \$ 22000000 \$ 22050000 \$ 22100000 \$
22150000 \$ 22200000 \$ 22250000 \$ 22300000 \$
22350000 \$ 22400000 \$ 22450000 \$ 22500000 \$
22550000 \$ 22600000 \$ 22650000 \$ 22700000 \$
22750000 \$ 22800000 \$ 22850000 \$ 22900000 \$
22950000 \$ 23000000 \$ 23050000 \$ 23100000 \$
23150000 \$ 23200000 \$ 23250000 \$ 23300000 \$
23350000 \$ 23400000 \$ 23450000 \$ 23500000 \$
23550000 \$ 23600000 \$ 23650000 \$ 23700000 \$
23750000 \$ 23800000 \$ 23850000 \$ 23900000 \$
23950000 \$ 24000000 \$ 24050000 \$ 24100000 \$
24150000 \$ 24200000 \$ 24250000 \$ 24300000 \$
24350000 \$ 24400000 \$ 24450000 \$ 24500000 \$
24550000 \$ 24600000 \$ 24650000 \$ 24700000 \$
24750000 \$ 24800000 \$ 24850000 \$ 24900000 \$
24950000 \$ 25000000 \$ 25050000 \$ 25100000 \$
25150000 \$ 25200000 \$ 25250000 \$ 25300000 \$
25350000 \$ 25400000 \$ 25450000 \$ 25500000 \$
25550000 \$ 25600000 \$ 25650000 \$ 25700000 \$
25750000 \$ 25800000 \$ 25850000 \$ 25900000 \$
25950000 \$ 26000000 \$ 26050000 \$ 26100000 \$
26150000 \$ 26200000 \$ 26250000 \$ 26300000 \$
26350000 \$ 26400000 \$ 26450000 \$ 26500000 \$
26550000 \$ 26600000 \$ 26650000 \$ 26700000 \$
26750000 \$ 26800000 \$ 26850000 \$ 26900000 \$
26950000 \$ 27000000 \$ 27050000 \$ 27100000 \$
27150000 \$ 27200000 \$ 27250000 \$ 27300000 \$
27350000 \$ 27400000 \$ 27450000 \$ 27500000 \$
27550000 \$ 27600000 \$ 27650000 \$ 27700000 \$
27750000 \$ 27800000 \$ 27850000 \$ 27900000 \$
27950000 \$ 28000000 \$ 28050000 \$ 28100000 \$
28150000 \$ 28200000 \$ 28250000 \$ 28300000 \$
28350000 \$ 28400000 \$ 28450000 \$ 28500000 \$
28550000 \$ 28600000 \$ 28650000 \$ 28700000 \$
28750000 \$ 28800000 \$ 28850000 \$ 28900000 \$
28950000 \$ 29000000 \$ 29050000 \$ 29100000 \$
29150000 \$ 29200000 \$ 29250000 \$ 29300000 \$
29350000 \$ 29400000 \$ 29450000 \$ 29500000 \$
29550000 \$ 29600000 \$ 29650000 \$ 29700000 \$
29750000 \$ 29800000 \$ 29850000 \$ 29900000 \$
29950000 \$ 30000000 \$ 30050000 \$ 30100000 \$
30150000 \$ 30200000 \$ 30250000 \$ 30300000 \$
30350000 \$ 30400000 \$ 30450000 \$ 30500000 \$
30550000 \$ 30600000 \$ 30650000 \$ 30700000 \$
30750000 \$ 30800000 \$ 30850000 \$ 30900000 \$
30950000 \$ 31000000 \$ 31050000 \$ 31100000 \$
31150000 \$ 31200000 \$ 31250000 \$ 31300000 \$
31350000 \$ 31400000 \$ 31450000 \$ 31500000 \$
31550000 \$ 31600000 \$ 31650000 \$ 31700000 \$
31750000 \$ 31800000 \$ 31850000 \$ 31900000 \$
31950000 \$ 32000000 \$ 32050000 \$ 32100000 \$
32150000 \$ 32200000 \$ 32250000 \$ 32300000 \$
32350000 \$ 32400000 \$ 32450000 \$ 32500000 \$
32550000 \$ 32600000 \$ 32650000 \$ 32700000 \$
32750000 \$ 32800000 \$ 32850000 \$ 32900000 \$
32950000 \$ 33000000 \$ 33050000 \$ 33100000 \$
33150000 \$ 33200000 \$ 33250000 \$ 33300000 \$
33350000 \$ 33400000 \$ 33450000 \$ 33500000 \$
33550000 \$ 33600000 \$ 33650000 \$ 33700000 \$
33750000 \$ 33800000 \$ 33850000 \$ 33900000 \$
33950000 \$ 34000000 \$ 34050000 \$ 34100000 \$
34150000 \$ 34200000 \$ 34250000 \$ 34300000 \$
34350000 \$ 34400000 \$ 34450000 \$ 34500000 \$
34550000 \$ 34600000 \$ 34650000 \$ 34700000 \$
34750000 \$ 34800000 \$ 34850000 \$ 34900000 \$
34950000 \$ 35000000 \$ 35050000 \$ 35100000 \$
35150000 \$ 35200000 \$ 35250000 \$ 35300000 \$
35350000 \$ 35400000 \$ 35450000 \$ 35500000 \$
35550000 \$ 35600000 \$ 35650000 \$ 35700000 \$
35750000 \$ 35800000 \$ 35850000 \$ 35900000 \$
35950000 \$ 36000000 \$ 36050000 \$ 36100000 \$
36150000 \$ 36200000 \$ 36250000 \$ 36300000 \$
36350000 \$ 36400000 \$ 36450000 \$ 36500000 \$
36550000 \$ 36600000 \$ 36650000 \$ 36700000 \$
36750000 \$ 36800000 \$ 36850000 \$ 36900000 \$
36950000 \$ 37000000 \$ 37050000 \$ 37100000 \$
37150000 \$ 37200000 \$ 37250000 \$ 37300000 \$
37350000 \$ 37400000 \$ 37450000 \$ 37500000 \$
37550000 \$ 37600000 \$ 37650000 \$ 37700000 \$
37750000 \$ 37800000 \$ 37850000 \$ 37900000 \$
37950000 \$ 38000000 \$ 38050000 \$ 38100000 \$
38150000 \$ 38200000 \$ 38250000 \$ 38300000 \$
38350000 \$ 38400000 \$ 38450000 \$ 38500000 \$
38550000 \$ 38600000 \$ 38650000 \$ 38700000 \$
38750000 \$ 38800000 \$ 38850000 \$ 38900000 \$
38950000 \$ 39000000 \$ 39050000 \$ 39100000 \$
39150000 \$ 39200000 \$ 39250000 \$ 39300000 \$
39350000 \$ 39400000 \$ 39450000 \$ 39500000 \$
39550000 \$ 39600000 \$ 39650000 \$ 39700000 \$
39750000 \$ 39800000 \$ 39850000 \$ 39900000 \$
39950000 \$ 40000000 \$ 40050000 \$ 40100000 \$
40150000 \$ 40200000 \$ 40250000 \$ 40300000 \$
40350000 \$ 40400000 \$ 40450000 \$ 40500000 \$
40550000 \$ 40600000 \$ 40650000 \$ 40700000 \$
40750000 \$ 40800000 \$ 40850000 \$ 40900000 \$
40950000 \$ 41000000 \$ 41050000 \$ 41100000 \$
41150000 \$ 41200000 \$ 41250000 \$ 41300000 \$
41350000 \$ 41400000 \$ 41450000 \$ 41500000 \$
41550000 \$ 41600000 \$ 41650000 \$ 41700000 \$
41750000 \$ 41800000 \$ 41850000 \$ 41900000 \$
41950000 \$ 42000000 \$ 42050000 \$ 42100000 \$
42150000 \$ 42200000 \$ 42250000 \$ 42300000 \$
42350000 \$ 42400000 \$ 42450000 \$ 42500000 \$
42550000 \$ 42600000 \$ 42650000 \$ 42700000 \$
42750000 \$ 42800000 \$ 42850000 \$ 42900000 \$
42950000 \$ 43000000 \$ 43050000 \$ 43100000 \$
43150000 \$ 43200000 \$ 43250000 \$ 43300000 \$
43350000 \$ 43400000 \$ 43450000 \$ 43500000 \$
43550000 \$ 43600000 \$ 43650000 \$ 43700000 \$
43750000 \$ 43800000 \$ 43850000 \$ 43900000 \$
43950000 \$ 44000000 \$ 44050000 \$ 44100000 \$
44150000 \$ 44200000 \$ 44250000 \$ 44300000 \$
44350000 \$ 44400000 \$ 44450000 \$ 44500000 \$
44550000 \$ 44600000 \$ 44650000 \$ 44700000 \$
44750000 \$ 44800000 \$ 44850000 \$ 44900000 \$
44950000 \$ 45000000 \$ 45050000 \$ 45100000 \$
45150000 \$ 45200000 \$ 45250000 \$ 45300000 \$
45350000 \$ 45400000 \$ 45450000 \$ 45500000 \$
45550000 \$